

Zákon č. 284/2009 Sb. o platobnom styku

Prehľad, základné pojmy

Peter Kapusta

Základné charakteristiky

- ruší sa zákon č. 124/2002 Sb. o platobnom styku
- implementácia smernice EÚ o platobných službách
- predmet úpravy
 - činnosť subjektov oprávnených poskytovať platobné služby a vydávať elektronické peniaze
 - účasť v platobných systémoch
 - práva a povinnosti poskytovateľov a užívateľov platobných služieb

Platobná služba a elektronické peniaze

Platobná služba

- služba umožňujúca vklad hotovosti na platobný účet a výber hotovosti z platobného účtu vedeného poskytovateľom,
- vykonanie prevodu finančných prostriedkov,
- nezahrňuje platobné transakcie, ktoré sú celé vykonané iba v hotovosti bez účasti či sprostredkovania inou osobou, zmenárenskú činnosť, vydávanie šekov, zmeniek, poukážok, atď.

Elektronické peniaze

- predstavuje pohľadávku za vydavateľom elektronických peňazí,
- je uchovaná elektronicky,
- je prijímaná ako platobný prostriedok inými osobami ako vydavateľom elektronických peňazí.

Poskytovatelia

Poskytovať platobné služby môžu len tieto osoby:

- banky, zahraničné banky a zahraničné finančné inštitúcie,
- sporiteľné a úverové družstvá,
- platobné inštitúcie a zahraničné platobné inštitúcie a poskytovatelia platobných služieb malého rozsahu
- inštitúcie elektronických peňazí a zahraničné inštitúcie elektronických peňazí a vydavatelia elektronických peňazí malého rozsahu
- Česká národná banka.

Platobná inštitúcia

Platobná inštitúcia

- právnická osoba, ktorá je oprávnená poskytovať platobné služby na základe povolenia k činnosti platobnej inštitúcie, ktoré jej udelila Česká národná banka
- poskytuje úvery
- môže prevádzkovať platobný systém

Platobná inštitúcia

Kapitál

- platobná inštitúcia musí mať už v čase udelenia povolenia k činnosti určitý počiatočný kapitál a takisto platobná inštitúcia musí priebežne udržiavať svoj kapitál v určitej výške (tzv. kapitálová primeranosť).

Ochrana peňažných prostriedkov

- peňažné prostriedky, ktoré boli platobnej inštitúcii zverené na vykonanie platobnej transakcie, nie sú vkladom ani vlastníctvom platobnej inštitúcie.

Informačná povinnosť a uchovávanía dokumentov a záznamov

- platobná inštitúcia poskytuje Českej národnej banke informácie o svojej finančnej situácii, o výsledkoch svojho hospodárenia, o plnení podmienok výkonu svojich činností a informácie o obchodných zástupcoch, ktorých prostredníctvom poskytuje platobné služby.

Inštitúcia elektronických peňazí

- akciová spoločnosť so sídlom v Českej republike alebo európska spoločnosť so sídlom v Českej republike, ktorá je oprávnená vydávať elektronické peniaze na základe a v rozsahu povolenia k činnosti inštitúcie elektronických peňazí, udeleného jej Českou národnou bankou
- nesmie poskytovať úvery
- nachádza sa v registri ČNB

Inštitúcia elektronických peňazí

Kapitál

- počiatočný kapitál inštitúcie elektronických peňazí musí byť najmenej 1 000 000 eur a inštitúcia zároveň udržiava kapitálovú primeranosť.
- informačná povinnosť rovnaká ako u platobnej inštitúcie

Inštitúcia elektronických peňazí je povinná investovať peňažné prostriedky vo výške svojich finančných záväzkov z vydaných elektronických peňazí iba do aktív s nízkym rizikom.

Platobné systémy

Platobným systémom s neodvolateľnosťou zúčtovania je systém, ktorý zabezpečuje prevody finančných prostriedkov.

- má aspoň 3 účastníkov
- je prevádzkovaný na základe písomnej zmluvy uzavretej medzi všetkými účastníkmi systému alebo na základe písomných zmlúv uzavretých medzi prevádzkovateľom systému a ostatnými účastníkmi systému
- vykonáva prevody finančných prostriedkov podľa pravidiel ustanovených zákonom a podľa štandardizovaných postupov dohodnutých medzi jeho účastníkmi

Účastníci platobných systémov

Účastníkmi platobného systému s neodvolateľnosťou zúčtovania môžu byť:

- banky,
- sporiteľné a úverové družstvá,
- osoby oprávnené poskytovať investičné služby podľa zákona upravujúceho podnikanie na kapitálovom trhu
- osoby verejného práva

Účastníci pri svojej účasti v platobnom systéme s neodvolateľnosťou zúčtovania zodpovedajú za splnenie finančných záväzkov vyplývajúcich z ich príkazov prijatých týmto systémom.

Zmluva o platobnom systéme

Zmluva o platobnom systéme stanoví

- kto je prevádzkovateľom systému,
- kto môže byť účastníkom systému a za akých podmienok,
- práva a povinnosti účastníkov systému
- spôsob zabezpečenia likvidity na zúčtovanie príkazov odovzdaných systému
- spôsob vysporiadania vzájomných pohľadávok a záväzkov účastníkov
- okamih prijatia príkazu systémom, spôsob odovzdávania príkazov a vymedzenie času, v ktorej systém príkazy prijíma
- menu alebo meny, v ktorých je systém prevádzkovaný

Práva a povinnosti pri poskytovaní platobných služieb

Zmluvou o platobných službách sa poskytovateľ zaväzuje užívateľovi:

- vykonávať pre neho platobné transakcie v zmluve jednotlivu neurčené (rámcová zmluva),
- vykonať pre neho jednotlivú platobnú transakciu neupravenú rámcovou zmluvou (zmluva o poskytnutí jednorázovej platobnej transakcie)

Informačné povinnosti poskytovateľa

Užívateľovi musia byť v súlade predovšetkým prístupné tieto informácie:

- údaj alebo jedinečný identifikátor, ktorého poskytnutie je podmienkou náležitého vykonania platobného príkazu,
- maximálnu lehotu na vykonanie platobnej služby,
- údaj o poplatkoch, ktorú je užívateľ povinný zaplatiť poskytovateľovi a rozpis týchto položiek,
- prípadne i údaj o referenčnom výmennom kurze

Platobná transakcia

Autorizácia platobnej transakcie

- predstavuje podmienku vykonania platobnej transakcie je súhlas platiteľa,
- súhlas môže dať platiteľ buď pred vykonaním platobnej transakcie, alebo po ňom

Zablokovanie vykonania platobnej transakcie

- bezpečnosť platobného prostriedku, najmä pri podozrení z neautorizovaného alebo podvodného použitia platobného prostriedku,
- významného zvýšenia rizika, že platiteľ nebude schopný splácať úver, ktorý možno čerpať prostredníctvom tohto platobného prostriedku

Lehoty pri platobných transakciách

Lehoty na vykonávanie platobných transakcií:

- zákon stanovuje lehotu na pripísanie prostriedkov na účet poskytovateľa príjemcu na nanajvýš jeden pracovný deň
- poskytovateľ príjemcu bezodkladne pripíše sumu platobnej transakcie na platobný účet príjemcu
- výnimky...

Zodpovednosť poskytovateľa

- v prípade, že užívateľ tvrdí, že vykonanú platobnú transakciu poskytovateľ neautorizoval alebo že platobná transakcia bola vykonaná nesprávne, je poskytovateľ povinný doložiť, že bol dodržaný taký postup, že platobná transakcia bola správne zaznamenaná, zaúčtovaná, a že nebola ovplyvnená technickou poruchou alebo inou chybou
- práva užívateľa a zodpovedajúce povinnosti poskytovateľa zaniknú, ak užívateľ neoznámí neautorizované alebo nesprávne vykonanú platobnú transakciu poskytovateľovi bez zbytočného odkladu po tom, čo sa o nej dozvedel, najneskôr však do 13 mesiacov odo dňa odpísania finančných prostriedkov z platobného účtu

Spätná výmena elektronických peňazí

Vydavateľ elektronických peňazí vykoná v čase platnosti elektronických peňazí na požiadanie majiteľa elektronických peňazí:

- výmenu za mince a bankovky
- bezhotovostný prevod na účet majiteľa

Vydavateľ elektronických peňazí môže stanoviť minimálnu sumu na spätnú výmenu, ktorá nesmie prekročiť sumu zodpovedajúcu 10 eur

Zdroje

- zákon č. 284/2009 Sb. o platobnom styku
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES o platobných službách na vnútornom trhu
- www.cnb.cz

Ďakujem za pozornosť